

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□□□□□□□□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Dramă comerțului nostru exterior. — Problemele economice financiare și monetare. — Dela „Solidaritatea”: Comunicat. — Supliment la circulara „Solidarității” No. 406 din 31 Octombrie 1934.

Reducerea scontului Băncii Naționale. La încheierea revistei, aflăm știrea îmbucurătoare că B. N. R., a redus scontul cu începere de azi la $4\frac{1}{2}\%$.

Drama comerțului nostru exterior.

Nici o operațiune n'a prezentat mai multă dificultate în punerea sa în concordanță cu situațiunea economică creată țării noastre de criza generală, decât comerțul exterior. Încă din vara anului 1932 s'a constatat, că stocul nostru de devize s'a împușinat și că pentru conservarea lui era necesar să se ia o anumită pază, de măsuri preventive. Aceste măsuri n'au îngădit însă prea tare afacerile deoarece ele se refereau mai mult la ieșirile personale din țară, în cazuri prea puțin justificate. Și dacă scrutăm fără patimă împrejurările, trebuie să constatăm că astfel de măsuri erau în general bine venite. Prea se făcea abuz de călătoriile de plăcere în străinătate și prea erau grele timpurile, pentruca țara să permită tuturor și oricui, luxul de a-i risipi moneda cu trudă stabilită, prin toate țările, cari exercitau o atracție de natură subiectivă și categorisită la nevoia trebuințelor luxoase.

A intervenit însă criza agricolă a aceluiaș an și măsurile pentru paza valutei au trebuit să fie înăsprițe. Principala noastră marfă de export: cerealele, au înregistrat atunci un deficit total și volumul comerțului nostru exterior s'a prăbușit la o limită absolut inferioară. În această situațiune s'a pus problema apărării monedei în toată amploarea ei, deoarece

nemai având posibilități de a strânge devize, orice marfă importată urma să fie plătită cu Lei, cari aruncați pe toate piețele, în curând ar fi ajuns la o valoare fără nici o legătură cu stabilizarea.

Prima măsură luată atunci pentru apărarea stabilității monedei a fost: contingentarea. Soluția în forma ei lapidară tenta într'adevăr, căci nimic mai logic decât a dirija comerțul astfel, ca ceea ce importăm, să fie sub valoarea exportului. Modalitatea de executare a contingentării a fost atunci de asemenea bine primită, deoarece urmau să fie create organe din sânul organizațiilor negustorești, cari să împartă stocurile de mărfuri importate, după principii obiective. Asupra acestei măsuri principiale, n'au existat deci divergențe. Forma de executare a ei convenia de asemenea, căci nimic nu putea fi mai potrivit cu firea lucrurilor, decât — constatând că suntem nevoiți să importăm cu măsură — să lăsăm repartizarea stocurilor respective, pe seama factorilor anume cheamați.

Motive neînțelese însă au contribuit curând după aceea, la luarea repartiției stocurilor de mărfuri de import din mâna organizațiilor negustorești încredințând-o unui organ de stat: Serviciul reglementării importului. De aici a început să se suspecteze această operațiune. Incredințarea repartiției stocurilor de mărfuri de import unor organe de stat, a adus cu sine toate defectele cari caracterizează această organizație: burocratism, lipsă de interes, deci de pasiune în executarea lucrărilor și în fine, neînțelegerea situației în cadrul în care trebuia văzută. De aceea am avut ocaziunea să asistăm la unele repartițiuni de stocuri nu numai încete și tardive, ci direct defectuoase. Interesatul, cerând eliberarea autorizațiunii de import, se pomenia cu stocul distribuit anapoda, în fracțiuni multiple și repartizat pe diferite țări, după cum registrul balanței comerțului punea cifrele în evidență. Și dacă un stoc de marfă divizibil din punct de ve-

dere al cantității mai suporta importul din diferite țări, ceea ce în fine, dacă era un non-sens tot se mai înțelegea într-o măsură oarecare, rămânea totuși un paradox de neînțeles, repartitia importului unei mașini, care deși făcea un tot întreg indivizibil, urma să fie procurată piesă cu piesă, din diferitele țări cu cari balanța ne era favorabilă. O astfel de monstruoasă tehnică desvăluia mentalitatea generală în care un stat anchilozat de birocratism înțelegea să rezolve cele mai urgente afaceri economice cari prin natura lor reclamau rapiditate și punctualitate. Iar când serviciul reglementării importului se prezenta sub asemenea iraționale perspective, este natural ca funcțiunea oferită lui de a armoniza interesele generale ale statului cu ale economiei românești, să debardeze capacitatea sa de lucru, în proporții îngrijorătoare.

Dar lucrurile n'au rămas în această situațiune. Dacă la început Serviciul reglementării importului avea numai atribuțiunea de a controla situația balanței noastre de comerț în raport cu țara pentru care se cerea autorizațiunea, în curând evoluțiunea evenimentelor dădă această simplă bază de lucru. Evenimentele internaționale se precipitară sub greutatea crizei și statele se trudiră să încheie înțelegeri comerciale reciproce, cari în curând ne răsturnară întregul pedestal pe baza cărui se lucra la Serviciul care reglementa importul românesc. Balanțele noastre de comerț se apropiară de echilibru cu mai toate statele și oricât ne-am trudit, înfățișarea cifrelor nu voia să ne prezinte vreo schimbare deosebită. Din această cauză, lucrând pe baza principiilor de până acum, revenim tot la situația dinaintea contingentării, adică să plătim cu Lei, deci cu aur, mărfurile importate, căci stocul de devize se reducea mereu până la neexistență.

Când s'a ajuns la acest punct care însemna o completă stagnare a relațiilor noastre comerciale cu străinătatea, o panică generală și justificată a cuprins factorii diriguitori ai țării. Incotr'o să apucăm, căci nu se vedea nici o ieșire? Sfaturi după sfaturi și conferințe după conferințe au avut loc cari au adoptat ca rezoluțiuni diferite încheieri. Astfel s'a adoptat pe rând, metoda compensațiilor, a clearingului, apoi a intervenit autoritatea Băncii Naționale deoarece soluțiunile nu dădeau rezultat, pentruca ajungând din rău în mai rău, să dibuim și astăzi asupra celei mai bune căi de urmat. Se pare că actualmente măsura s'a cristalizat în jurul primelor plăți de stat pentru anumite categorii de mărfuri exportate. Aceste prime urmează să fie plătite din fondul ce se va forma din taxe puse pe anumite categorii de mărfuri importate.

Cari vor fi rezultatele pe cari le vom recolta de pe urma noii măsuri în domeniul reglementării comerțului nu este așa de greu de precizat. Consfăturile cari au adoptat ultima măsură au lăsat fondul problemei nerezolvat: legăturile noastre comerciale

cu străinătatea în ansamblul lor. Acestea sunt bazele pe o situație economică mult prea veche, așa că s'au rupt actualmente de structura noastră economică. Dă-tând dinaintea războiului le-am respectat cu toate neajunsurile, bazați pe anumite principii reale și sentimentale cari astăzi nu mai pot fi acceptate în întregime. De aceea nu vom putea ieși din impas dacă nu revizuirem aceste legături, punându-le în concordanță cu felul și cantitatea producției noastre. Numai astfel vom putea apoi rezolva echilibrul importului față de export și viceversa. Și numai în această situațiune vor avea deplină eficacitate, măsurile luate pentru păstrarea stocului de devize, necesar menținerii stabilității Leului. Fără această operațiune fundamentală rezolvată în prealabil, orice măsuri am adopta pentru paza stocului de devize, vor fi iluzorii și dinainte condamnate. Ele vor duce automat la un punct mort care va demonstra mai lămurit zădărniciia unor sforțări în al căror rezultat am crezut orbește. Iar dacă punctul mort va fi atins, cu atât mai greu va fi de făcut calea întoarsă, deși aceasta va fi unica soluție posibilă.

Calea întoarsă va prezenta însă și alte inconveniente. În primul rând este o mare întrebare, dacă în această postură ne vom găsi în fața acelorași date ca cele de astăzi. În al doilea rând, vom fi irosit zadarnic o seamă de sforțări cari puteau să fie altfel întrebuițate. În fine, ne vom vedea siliți să batem la porți închise, cari nu se vor deschide decât tot cu sacrificii pentru noi. De aceea ar fi bine să deschidem ochii la vreme. Legăturile noastre vechi comerciale să nu constituie astăzi o piedică în valorificarea muncii noastre, ci adaptând totul împrejurărilor schimbate, să ne formăm spre binele nostru, debușeele comerciale cele mai favorabile, în înțelesul economic al cuvântului.

Credem că nu este cazul să disecăm mai adânc afirmațiunile noastre de mai sus. Este încă prea acută tradiția sentimentelor care ne leagă de popoarele prietene, pentruca orice propunere făcută contra lor, să nu stârnească frământări și bănueli. Dar nu e mai puțin adevărat, că veacul sentimentelor s'a dedublat complet de acela al relațiilor comerciale și pare a nu se mai suprapune niciodată.

Se impune deci vrând nevrând să revenim. Europa economică actuală are cu totul altă configurație decât înainte de războiu. În aceea epocă exista marea separațiune demarcanță a teritoriului agricol de cel industrial. Primul teritoriu nu se ocupa cu produsele celui de al doilea. Fiecare își respecta domeniul său specific de lucru, iar schimbul era automat și cu foloase reciproce. Astăzi însă lucrurile s'au devălmășit. Nu se mai respectă nici o potrivire a teritoriului cu producția optimă. De aceea interesele noastre economice s'au deplasat și s'au desfigurat, încât au nevoie de o nouă punere în valoare.

Nu numai că aceste legături s'au rupt și s'au deplasat, dar însuși metoda de a face comerț între state, a luat o nouă înfățișare. Pe vremuri tratatele comerciale se redactau în birourile diplomatice. Erau aproape secrete ca și tratatele diplomatice; astăzi tratatele comerciale și chiar diplomatice, se încheie la fața locului cu știrea și în văzul tuturor. Dovadă că așa stau lucrurile, este faptul că astă vară un subsecretar de stat a trebuit să se deplaseze cu mostre de mărfuri pentru a orienta piețele și interesele lor, asupra producției noastre. Este un gest de o noutate care surprinde și care spune mai mult decât toate cele înșirate până aici.

În afară însă de nevoia unei noi orientări a legăturilor noastre comerciale, se impune revizuirea generală a metodelor noastre de producție. Nu suntem nici cu ele în ritmul vremii. Agricultură care însemna pe vremuri cel mai important articol în crearea excedentului din balanța noastră comercială, a degenerat cu desăvârșire, ajungând un ram de producție care trebuie subvenționat, pentru că să reziste și să existe. Ori în acest fel de lucru, ne pierdem garantat debușeele și orice marfă de export devine inexistentă. Este adevărat că a intervenit ca o compensare petrolul, dar acest fapt nu face decât tocmai dovada spuselor noastre și nu înseamnă că suntem îndreptățiți să renunțăm la valoarea maximă care se poate scoate din agricultură. În fine se impune să examinăm structura economiei noastre generale, pentru a contrabalansa în proporții judicioase valoarea importului cu a exportului. Noi exportăm în general produse brute și semifabricate cari au o valoare neînsemnată. Nu este cazul încă să lîndem la export de produse industriale — cel puțin nu putem pretinde în actuala situație a industriei noastre — dar e nevoie să ridicăm acest domeniu de producție, măcar la înălțimea nevoilor noastre proprii, spre a fi scutiți de import de mărfuri cu valoare mare.

Acestea-s marile lacune ale comerțului nostru și ele constituiesc marea dramă a economiei noastre naționale. De aceea căutând să rezolvăm o problemă așa de mare, trebuie să fim bine orientați asupra punctelor ei fundamentale de prevedere. Numai în felul acesta vom găsi definitiv soluțiunea comerțului nostru exterior. Altfel procedând, de geaba vom căuta să facem stoc de deize, căci plecăm dela secundar spre principal și nu putem reuși.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Problemele economice, financiare și monetare.

De J. M. Musy

fost ministru de finanțe și președinte
al Republicii federative elvețiene.

„Universul“ a avut ideea fericită de a publica conferința dlui Jean Marie Musy, ținută la 30 Noiembrie a. c. în sala D'alles. Reproducem în întregime această conferință pentru ideile sănătoase, dezvoltate de unul dintre cei mai renumiți economiști, în speranță că și la noi se va reveni la bunul simț.

În conferința mea trecută, am căutat să precizez descriindu-le, cauzele crizei actuale. Vorbim încă de criză, de criză ciclică. Eu, personal sunt convins că nu mai este o criză, ci ne aflăm în fața tranziției dureroase spre o stare economică și socială — poate și politică — foarte deosebită de starea anterioară. Voi face un rezumat rapid al argumentației mele din conferința precedentă, insistând asupra câtorva puncte care mi se par deosebit de însemnate.

V'am spus că origina crizei stă, în primul rând, în dezvoltarea fantastică a producției, prin aplicarea minunatelor descoperiri ale științei. Cauza această a fost, evident, anterioară războiului. Mai este o cauză foarte însemnată: faptul că Europa a pierdut, poate definitiv, o parte importantă a debușeele ei de dincolo de mări.

Domnilor, în secolul al XIX-lea industria Europei occidentale avea puțința de a exporta prisosurile ei. Se putea produce oricât, căci se găsea oricând cumpărătorul. Am avut astfel în țările de dincolo de mări nu numai o supapă de siguranță în ceea ce privește producția industrială, ci puteam să trimitem într'acolo și surplusul nostru de populație. Știți câte milioane de europeni au plecat în colonii, în Statele-Unite, în America de Sud, în Africa, în Asia, în Japonia, pe când azi toate aceste state își închid granițele. Aceasta este foarte grav pentru Europa apuseană, în special pentru tineretul studios, pentru intelectuali, pentru ingineri.

Domnilor, a venit apoi războiul care a volatilizat economiile ce erau, în realitate, rodul unei munci de veacuri. Constat din nou, împreună cu Dv. că secolul al XIX-a fost dela războaiele napoleoniene, o perioadă de pace. Au existat, desigur, unele incidente: Sadova, războaiele balcanice, războiul franco-german, dar toate acestea nu aveau decât amploarea unor incidente, în comparație cu ceea ce a fost războiul din 1914.

Am mai subliniat apoi cu tărie că una din cauzele stărei precare de azi trebuie căutată în faptul că nu s'a adaptat politicul și socialul la economic. Știința a făcut progrese prodigioase, care au fost aplicate în producție; am asistat astfel la o dezvoltare

tare fantastică, pe când în domeniul politic și social am rămas la formulele și la starea din vremurile dinainte. Cred că a fost una din marile greșeli ale sec. al XIX-lea de a se fi ocupat exclusiv de organizarea politică a societății și de a fi ignorat aproape cu desăvârșire partea economică, partea socială.

Am mai arătat că știința, dezvoltând producția și schimburile, a creat o stare de interdependență economică, care reprezintă, în realitate, o orientare a economicului spre unitate, pe când, în deosebi dela războiul încoace, prin politica de autarhie, politica s'a dezvoltat într-o direcție opusă, cu alte cuvinte, în direcția diversității.

Am tras concluzia că amploarea și natura acestor cauze ne permit și ne obligă a constata că criza actuală nu este nicidecum o criză ciclică, ca cele dinainte. Crizele dinainte au fost crize de foamete pe când cea de acum este o criză de supra-abundență.

Am mai subliniat în fața Dv. o altă constatare: că dezvoltarea producției a dus la nașterea șomajului, cu alte cuvinte a micșorat numărul consumatorilor solvabili. Aceasta este o considerațiune de o însemnătate capitală. A spori producția, a spori volumul mărfurilor de vânzare, iar, pe de altă parte, prin șomaj, a reduce numărul consumatorilor solvabili, înseamnă a produce, în mod paralel, un dublu dezechilibru; o creștere a puterilor de producție și, prin șomaj, o reducere a numărului consumatorilor solvabili.

Domnilor, am citat în conferința mea trecută câteva cifre privitoare la supra-abundență. Vreau să mai adaug la acele cifre încă unele precizuni, care vă vor reaminti ceea ce am spus rândul trecut, — insistând asupra mersului cu adevărat vertiginos al dezvoltării producției.

Unii savanți, în colaborare cu statisticienii, căliți în arta de a face comparații, au încercat să determine în cifre calorice ceea ce reprezintă posibilitatea de producțiune a unui om în antichitate, comparând această puțință de producțiune cu aceea din zilele noastre de industrialism. S'a stabilit astfel că altădată, în vremea Romanilor, în epoca egipteană, oamenii erau condamnați să se servească numai de brațele lor, asociind la această muncă vitele — jugul nu a fost descoperit decât foarte târziu — și că nu depășia în această muncă o sumă de 2000 de calorii.

A fost nevoie de vreo 60 de veacuri — tot după statisticienii — pentru a trece dela 2000 la 4000 calorii. Aceasta ne îngăduie să spunem că pentru a cultiva un domeniu pe vremea lui Ludovic XIV-lea erau necesare cam tot atâtea ore ca pe vremea faraonilor. În schimb dela 1800 până azi s'a trecut brusc dela 4000 la 140.000 de calorii. Evident nu mă pot face garant al exactității absolute a acestor cifre, dar ele au fost verificate de statisticienii, cari au obișnuința unor asemenea calcule.

Rezum: 2000 calorii timp de 60 de secole, 4000 de calorii în 1800 iar azi 140.000 de calorii. Se pretinde chiar că pentru Statele-Unite trebuie să contăm cu o mijlocie de 150.000—160.000 de calorii.

Domnilor, dacă facem comparația între aceste cifre, suntem obligați să recunoaștem, că ne aflăm, în realitate, în fața unei revoluții, cum nu a mai cunoscut lumea până în prezent. Nu trebuie deci să ne mirăm că această tranziție este grea, că ea este penibilă și dureroasă.

Am mai constatat, în afară de aceasta, că eforturile făcute și care sunt foarte laudabile, nu au ajuns la rezultate prea însemnate.

Am mai constatat, apoi, împreună cu Dv., că în ceea ce privește manipulațiile monetare, inflația a dus pretulindeni popoarele spre o prăpastie și că, deci, nu în această direcție trebuie să ne gândim a găsi un remediu pentru relele care bântuie omenirea.

Am discutat de asemenea, în detaliu, foloasele aparente și gravele primejdii pe care le-ar comporta o nouă devaluare. Nu am convins, poate, pe toată lumea. Totuși insist că toate conferințele au demonstrat în mod incontestabil că în actuala atmosferă a strangulării importurilor, a contingentării, a închiderii granițelor, o nouă devalorizare ar avea ca rezultat economic foarte mari și serioase primejdii. V'am arătat că nu există vrăjitorie monetară, că nu se va îndrepta o economie care se clatină, prin manipulații monetare, după cum nu se poate remedia o situație financiară dezechilibrată prin artificii de contabilitate. Am tras deasemenea concluzia necesității unei politici monetare prudente, deoarece, în mod incontestabil, o monedă stabilă este una din condițiile indispensabile restaurării pe care lumea trebuie să o întreprindă, dacă nu vrea să se prăbușiască în haosul care amenință civilizația (aplauze.)

Domnilor, ași dori să mai fac o constatare. Ori-care ar fi rolul monedei în economia nouă, nu sunt cătuși de puțin sigur că moneda va juca în economia de mâine rolul însemnat pe care l-a jucat în economia de ieri. Dar sunt sigur că experiențele ce s'au făcut în acest domeniu dovedesc că, dacă dorim să străbatem impasul în care suntem actualmente angajați în mod ireductibil, dacă voim să evităm catastrofa economică și catastrofa socială, trebuie neapărat ca moneda să rămână sănătoasă. Dacă am lăsa să se clatine puțină încredere care a mai rămas în monedă, am suprima ultima platformă pe care va fi probabil posibilă o reconstrucțiune.

Insist asupra acestui fapt. Acelora cari afirmă că în lumea nouă moneda nu va juca rolul din trecut, le răspund: este posibil. Dar pentru a face greaua tranziție, pentru a străbate impasul actual, pentru a trece defileul plin de greutate în care suntem angajați, dacă nu vom conserva o monedă stabilă și sănătoasă, ne vom expune în mod incontestabil unor foarte grave primejdii și unor catastrofe care amenință omenirea. Sunt numeroase persoane care nu își dau seama de adevărata gravitate a situației actuale.

Sunt unii cari își închipue că greutatea actuale se vor soluționa printr'o înapoiere la situația anterioară. Dar nu acesta este cazul. A crede aceasta înseamnă a da dovadă de un optimism miop. Numai o efortare concertată, o efortare metodică și perseveren-

rentă, pentru a păstra încrederea ne va permite să soluționăm dificultățile (aplauze).

Vreau să subliniez acum răspunderile guvernelor, răspunderile băncilor de emisiune, ale lumii bancare și mă voi folosi în acest scop de o formulă lapidară. Există guverne care nu au curajul de a face politica monedei lor. Acelea vor fi aduse, fără deosebire, mai de vreme sau mai târziu, în situația spre care le împinge moneda politiceii lor.

Concluzia finală: criza nu se va soluționa printr'o înapoiere automată la situația dinainte de războiu. Cauzele anterioare războiului pe care le-am indicat, precum și greutățile de după războiu, conferă acestei crize o natură atât de diferită de aceea a tuturor crizelor anterioare, încât putem spune, fără teama de a greși, că ne și aflăm în plină revoluție.

Ne îndreptăm spre un viitor necunoscut pentru care nu avem aproape nici un punct de reper. După cum ați văzut cifrele sunt aproape astronomice; se trece dela 2000 la 4000 de calorii în 60 de secole, iar dela 4000 la 140.000 în 100 de ani. Progresul este atât de mare, el are o alură atât de rapidă, diferențele sunt atât de mari, încât numai cu greu ne putem da seama de rapiditatea cu care evoluăm.

Nu vom găsi pe terenul monetar remedii pentru criza actuală. Singurul lucru pe care trebuie să-l facem în domeniul monetar este să urmărim o politică cuminte și îndrăznească, menținând o monedă sănătoasă.

Aceasta nu este însă, dacă mă pot exprima astfel, decât o condiție negativă. Dar aceasta, menținerea monedei stabile și sănătoase, nu este un remediu pozitiv.

Am avut prilejul, dela ultima mea conferință, să întâlnesc câteva persoane care îmi făcuseră cinstea de a veni să mă asculte. Am fost întrebat dacă într'adevăr cifrele arătate de mine și care avuseră darul să impresioneze auditoriul, au fost verificate. Vă voi da acum alte cifre, care vor fi o confirmare a cifrelor citate înaintea dvs. în conferința mea precedentă. Sunt cifre luate din dările de seamă comerciale ale anumitor uzine americane.

În uzinele Buick și General Motors, mai erau necesare în 1904 1300 de ore pentru construirea unui automobil. În 1922, aceste 1300 de ore fuseseră reduse la 133, iar în 1932/33, nu mai sunt necesare decât 92 ore pentru fabricarea unui automobil. În decurs de 20 de ani, din 1914, în alte uzine productivitatea a sporit dela 1:14. Se construiesc deci de 14 ori mai multe automobile cu un număr de lucrători care nu a crescut decât cu 10 la sută.

Am mai verificat o cifră pe care o indicasem cu privire la fabricarea lămpilor incandescente: în anul 1932, un singur lucrător a reușit să producă atât cât produceau în 1914, 9000 de lucrători. În 20 de ani un singur lucrător înlocuiește 9000 de lucrători. Vă puteți închipui din această cifră câți lucrători rămân fără lucru numai de pe urma unui asemenea progres. Aceasta reprezintă o sporire formidabilă a producției și o scădere proporțională a numărului de consumatori solvabili.

Trebuie să repetăm că aceste cifre sunt cifre astronomice cu care abea suntem siliți a ne obișnui. Dar ceea ce vreau să subliniez eu este însemnătatea deosebirii totale între structura și fizionomia economiei actuale și aspectele economiei de altă dată.

Domnilor, ne mai putem mira, când asistăm la această formidabilă expansiune în producțiune, dacă asistăm pe de altă parte la un șomaj tot mai mare? Se pretinde că Statele-Unite au actualmente 17—18 milioane de șomeuri. În Europa occidentală și industrială suferința este deasemenea foarte mare, iar majoritatea tinerilor au pierdut încrederea în economia actuală. Ei își dau seama că viitorul este închis pentru ei. Ei stau în marginea vieții economice actuale și nu au nici un motiv să creadă că vor putea să-și creeze un cămin și să întemeieze o familie. Tot tineretul acesta — și împreună cu el cea mai mare parte a lumii — speră în realizarea unei ordine economice diferite în care, doamnelor, și domnilor, nu se va mai crea mizeria și unde nu se vor mai produce bogății pentru a le deteriora (aplauze.)

Este incontestabil că remediul la situația actuală stă într'o vastă și adâncă reorganizare a întregii economii, și în readaptarea socialului și a politicului cu economicul. Aci stă, Domnilor, soluția. Se înțelege dela sine că opera aceasta de readaptare nu se va putea realiza într'o singură zi. Ea nu va putea fi decât rezultatul final al unei sforțări concertate a tuturor oamenilor de bunăvoință, a unui acord al tuturor cetățenilor aceleiași țări, al colaborării tuturor cetățenilor din toate țările, spre o reorganizare totală care a fost caracteristica economiei din ultimii ani. Am văzut egoismul individual care a opus pe om omului; egoismul colectiv care stă la baza rușinoasei lupte între clase: egoismul național care a dus la autarhie și care va însemna strangularea țărilor mici, dacă va continua, iar pentru țările mari va duce, poate, la războiu.

Domnilor, spuneam că reforma aceasta va fi o operă de foarte lungă durată. Aceasta este însă o viziune foarte îndepărtată a viitorului pe care ni-l închipuim. Ce avem însă de făcut imediat? Care sunt măsurile cărora trebuie să le cerem, dacă nu o însă-nătoșire totală, cel puțin o îmbunătățire a lamentabilei stări de azi?

Voi încerca să rezum considerațiile pe care le-am și formulat într'un anumit număr de direcțiuni.

Pentru a epuiza subiectul ar trebui nu o conferință, ci o serie de conferințe, deoarece numeroase puncte asupra cărora voi trece ușor, ar necesita fiecare explicații de câte o oră sau două, spre a lămurii pe deantregul ceea ce gândesc asupra formelor noi care ar constitui soluția diferitelor probleme.

Înainte de a aborda examinarea mijloacelor dela care cer un remediu imediat, permiteți-mi o considerațiune generală.

Doamnelor și Domnilor, s'a sperat prea mult și s'a așteptat prea mult dela conferințele internaționale. Imi amintesc de aceste așteptări în vremea conferințelor din Genua, din Geneva, dela nenorocita, — putem spune între noi mizerabila — conferință dela

Londra (râsete). Se aștepta cu nerăbdare formula magică ce trebuia, brusc să schimbe fața lumii.

Experiența a fost dureroasă, dar trebuie să sperăm că va fi fost folositoare și că discuțiunile vor fi convins pe fiecare dintre țări că trebuie să se considere ca propriul meșteșugar al propriei ei reînvieri (aplauze). Da, domnilor, fiecare trebuie să se constituie ca propriul meșteșugar al propriei sale reînvieri.

Am fost vreme îndelungată membru al guvernului elvețic și am avut prilejul să-mi dau seama că toate guvernele, ca și al nostru, au fost puse în fața unei duble posibilități: a politicei ușoare și a politicei greutății. Politica ușoară consistă în a crea iluzia că totul se poate aranja dela sine și că, deci nu este necesar să-ți obosești creierul pentru a găsi soluții. Este o politică negativă care, dacă ar fi practică vreme îndelungată, ar duce în mod inevitabil la prăpastie.

Există și cealaltă politică, politica pe care o voiu numi a dificultății. Aceasta nu creează iluzii și nu înșeală pe nimeni. Ea este o politică a actelor, care impune sacrificii, dar care reprezintă totodată calea ce duce spre salvare. Vom cerceta, în câteva cuvinte, care sunt datoriile pe care le impune guvernului și societății, ceea ce am numit politica dificultății.

În materie financiară știm că deficitele prelungite expun moneda la inflație. În consecință, datoria guvernului și îndeosebi, datoria ministrului de finanțe este de a face totul pentru a asigura echilibrul bugetar. Știu cât este de greu aceasta. Trebuie să avem curajul de a înlătura toate cheltuelile inutile și sterile. Este o politică care cere curaj. E a prelinde guvernelor o altitudine fermă. Este o politică care ne cere să renunțăm la popularitate (aplauze). Domnilor, dorința de popularitate nu va fi niciodată rațiunea ultimă a altitudinii unui adevărat om de stat.

Există, evident, printre greutățile de care se lovesc guvernele în domeniul financiar, o turburare care se constată actualmente în toate statele. Incasările scad, iar, în mod automat, fatal, cheltuelile sporesc. Nu voiu insista aici asupra cauzelor scăderii veniturilor: ele sunt în funcțiune de economia generală și de scăderile din toate domeniile.

Dar, dacă cercetăm cauzele sporirii progresive, irezistibile, a cheltuelilor, suntem obligați a constata că desvoltarea aceasta a cheltuelilor este o consecință a invadării statului în toate domeniile. Aceasta este, poate, mai puțin adevărat în frumoasa Dvs țară (murmure), dar sunt sigur că aceasta este adevărat în țările apusene, fără nici o excepție.

Ei bine, domnilor, spuneam acum câteva luni în consiliul nostru național: trebuie să avem curajul de a descongeționa statul. Statul a ajuns obez, trebuie să-l supunem la o cură (ilaritate). Trebuie să descărcăm statul de o serie de activități care nu corespund nici naturei sale, nici misiunii sale.

Am convingerea adâncă că se poate, cu folos prelua dela stat un anumit număr de funcțiuni ale acestuia, trecându-le asupra a ceea ce numesc eu autorități sociale. Aceste autorități sociale, corporații, organizații profesionale, corpuri de meserii, ar putea desigur îndeplini anumite funcțiuni pe care statul le-a uzurpat. Ele le-ar putea îndeplini în condițiuni mult

mai economice decât puterea politică deoarece aceste organizații nu sunt electoralizate (aplauze).

Domnilor, abordez domeniul social. Lupta împotriva mizeriei nemeritate va rămâne, incontestabil, una din cele mai frumoase misiuni pentru toți oamenii de inimă. Trebuie să avem curajul de a spune, că una din misiunile societății este de a reduce progresiv numărul nenorociților, numărul acelorora cărora le lipsesc elementele indispensabile pentru o viață omească integrală. Trebuie să avem curajul în această direcție de a face o efortare, dar o efortare limitată la posibilități. Dar, mai ales pe acest teren, trebuie să avem curajul de a rezista acțiunii dezastruoase a demagogilor (aplauze).

Am făcut în 1923, o experiență interesantă în democrația noastră elvețiană. Combăteam o inițiativă socialistă. Am combătut toată viața pe socialiști, nu oamenii, ci doctrina lor, deoarece sunt convins că nici socialismul, nici comunismul, nu pot aduce o formulă socială care să asigure fericirea omenirii. Socialismul, dacă nu mai are ca scop final colectivismul, nu mai este socialism. Dacă socialismul nu este decât o tensiune a voinței spre o stare socială mai bună, spre o organizare mai dreaptă, socială și economică, sunt și eu socialist. Dacă nu e vorba decât de aceasta am practicat și eu socialismul.

În realitate, eu știu că baza întregii acțiuni socialiste este lupta de clasă, și contra acestei lupte de clasă trebuie să avem curajul a ne ridica.

Domnilor, când auzim pe acești sociologi, cari se pretind a fi mai înaintați decât noi, propunând omenirii să se înapoieze la starea gregară a turmei, nu pot împiedeca de a le spune adevărul în față. Civilizația creștină a afirmat valoarea morală individuală a omului, întărindu-i individualitatea; ea este aceea care a ridicat plebea antică la nivelul de azi. O înapoiere la starea gregară, care reprezintă o civilizație depășită de mult, ar fi o regresie deconcertantă (aplauze).

Toți aceștia pun înainte formula perimată a comunismului.

Este însă foarte greu, mai ales într'un regim democratic, care este expus acțiunii demagogice, de a rezista primejdiei.

Eu am făcut, după cum spuneam, o asemenea experiență, și vă voiu arăta, în câteva cuvinte, despre ce a fost vorba. În 1923, socialiștii elvețieni au lansat o inițiativă care tindea la o prelevare asupra averilor, mergând până la 25 la sută. Această prelevare nu trebuia de altfel să atingă decât 15 la sută din populație. Ispita era foarte mare. În numeroase cercuri se spunea că este o mare încercare la care va fi supusă democrația elvețiană. Eu nu m'am îndoit o singură clipă că inițiativa aceasta va fi respinsă. Persoane foarte serioase credeau că se vor găsi totdeauna 80 la sută din alegători cari să poată fi convinși a hotărî că ceilalți 20 la sută vor plăti. Am plecat atunci într'o comună socialistă la Locke, centru exclusiv muncitoresc, spre a susține acolo punctul meu de vedere. Am expus auditorului motivele peremptorii pentru care poporul elvețian trebuie să respingă inițiativa socialistă.

(Da urma).

Dela „Solidaritatea“.

Comunicat.

Cu circulara noastră No. 406 din 31 Octombrie a. c. și cu suplimentul ei din 9 crt. am cerut tuturor băncilor membre o serie de date statistice.

Răspunsurile primite sunt în bună parte nemulțumitoare, pentru că nu ni se răspunde specificat la fiecare punct așa precum am cerut, ci foarte multe bănci membre în loc să dea cuvenitele date statistice la punctele fixate, fac pur și simplu trimiteri la bilanțul și situația anexată.

Este evident, că biroul „Solidarității“ știe să descifreze un bilanț, după cum deasemenea preținde că știe să citească o situație. Dar să te oprești la fiecare caz în parte și să pierzi vreme scumpă atunci când nu este nici o nevoie, înseamnă la 160 bănci să lucrezi luni de-a rândul numai la culegerea datelor statistice.

Aceste date ne sunt urgent necesare.

Prin urmare cerem fiecărei instituții, care nu ne-a servit în forma cerută de noi informațiunile, să ni le trimită a doua oară, notate cu toată preciziunea la fiecare punct stabilit de noi.

Trebue să se înțeleagă importanța mare, pe care o reprezintă datele statistice și prin urmare fiecare trebue să-și dea silința să ușureze cât mai mult scoaterea lor la lumină.

Aceasta este cu atât mai ușor pentru acela care le servește, pentru că nu are de a face decât cu o singură instituție, pe care trebue să o cunoască pe degete.

Apelăm cu toată stăruința la conducătorii instituțiilor noastre să dea cele mai severe dispoziții pentru împlinirea acestei cereri formulate de noi și să controleze întotdeauna cu toată atențiunea informațiunile ce urmează să se trimită la adresa noastră, pentru ca să nu fie nevoie de reclamații repetate pentru fiecare caz în parte.

La toate acestea ținem să adăugăm, că ultimul termen pentru aceste date statistice este 31 Decembrie 1934, ceea ce nu vrea să spună că toată lumea să le trimită în ultima zi. Dar cine nu va trimite nici în acest termen informațiunile atât de necesare pentru interesul tuturor, nu va mai fi somat, ci va fi omis pur și simplu din tablou.

Ce e mai mult: Vom publica în „Revista Economică“ numele instituțiilor, cari nu și-au împlinit nici măcar această datorie de a servi cu informații asociației, care are datoria să le apere existența.

Nu există nici un fel de scuză pentru o asemenea greșală și noi prevenim pe toți să binevoiască să presteze o muncă atentă de câteva ore, căci altfel com-promit bunul nume al instituției proprii.

Sibiu, 14 Decembrie 1934.

SUPLIMENT

la circulara „Solidarității” No. 406 din 31 Octombrie 1934.

Rugăm să ni se comunice în cel mai scurt timp posibil încă următoarele date statistice:

1. Reescontul Dv. la BNR, așa cum a fost introdus în petiția adresată Comisiunii pentru stabilirea capacității de plată, resp. reescontul Dv. la data încheierii convențiunii amiabile, și anume pe categorii (separat suma fiecărei categorii):

agricol	Lei .....
urban (inclusiv creanțele către comercianți și bănci)	„ .....
suma totală a celor două categorii de mai sus	Lei .....
polițe cari nu intră în conversiune	„ .....
suma totală a portofoliului reescontat la BNR (indiferent că intră sau nu intră în conversiune)	„ .....
2. Reescontul Dv. la alte bănci, exact după categoriile și în ordine de mai sus . . . . . Lei .....
3. Totalul reescontului Dv. (la BNR și alte bănci împreună) după categorii:

agricol	Lei .....
urban (inclusiv creanțele către comercianți și bănci)	„ .....
totalul celor două categorii împreună	„ .....
polițe cari nu intră în conversiune	Lei .....
totalul reescontului de orice natură (la BNR și alte bănci)	„ .....
4. Pierderile suportate de BNR, resp. alte bănci pe categorii:

la portofoliul agricol	Lei .....
la portofoliul urban	„ .....
la creanțele către comercianți și bănci	„ .....
totalul pierderilor suportate de BNR, resp. de alte bănci	„ .....
5. Pierderile (într’o sumă) suportate de instituția Dv., fără pierderile suportate de BNR, resp. de alte bănci . . . . . Lei .....
6. Un tablou despre încasările băncii, presupunând că s’ar putea încasa toate plasamentele în curs de 5 ani de zile, separat pentru fiecare an, pe următoarele categorii:

încasări din creanțe agricole	Lei .....
încasări din creanțe urbane	„ .....
încasări din creanțe către comercianți și bănci	„ .....
totalul celor trei categorii	Lei .....
încasări din portofoliul care nu intră în conversiune	„ .....
totalul încasărilor pe un an	„ .....

 (urmează aceleași date statistice pentru anii I, II, III, IV și V).
 La urmă se va da totalul încasărilor pe toți cinci anii . . . . . Lei .....

Deasemenea rugăm să ni se trimită și datele statistice cerute cu circulara din 3 resp. 15 Iulie a. e., dacă nu ni le-ați trimis până acum.

S i b i u, 9 Decembrie 1934.

„SOLIDARITATEA”
Asociațiune de Institute Financiare
ca însoțire.